

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

78. заседание

Вторник, 2 юли 1946 г.

(Открито в 15 ч. 38 м.)

Председателствували: подпредседателите Георги Трайков и д-р Пенчо Костурков. Секретари: Трифон Трифонов и Ефрем Митев.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		3. За извънреден бюджетен кредит за строителство и други	
Отпуски	853	по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в	
Проекторешение	853	размер на 13.804.234.770 лв. (Първо четене)	855
Законопроекти	853	Говорили: Пеко Таков	856
По дневния ред:		Филип Филипов	857
Законопроекти: 1. За ръководство и контрола на войската		Петър Попиванов	858
(Първо и второ четене)	853, 854	Михаил Константинов	859
Говорили: м-р генерал-полковник Дамян Велчев	854	М-р д-р Иван Стефанов	860
Георги Димитров	854	4. За насърчение на строежите. (Първо четене)	861
2. За допълнителен бюджетен кредит по бюджета на дър-		Говорили: Христо Юруков	861
жавата за 1946 бюджетна година в размер на 576.000.000 лв.		Димитър Вучков	862
и по бюджета на Главната дирекция на железниците и		Дневен ред за следващото заседание	862
пристанищата за същата бюджетна година, в размер на			
1.600.000.000 лв. (Първо и второ четене)	855		

Председателствуваш Георги Трайков: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Чичовски, Александър Ковачев, Андрей Денев, Билял Дурмазов, д-р Вара Златарева, Ганчо Златинов, Ганчо Ганчев, Геннадий Влашки, д-р Георги х. Генов, Георги Тодоров, Давид Иерохам, Димитър Панайотов, Димитър Цонев, Екатерина Аврамова, Ефрем Митев, Жеко Кръстев, Желязко Стефанов, Здравко Митовски, Иван Андреев, Иван Геновски, Иван Кръстев, Иван Грозев, Иван Димитров, Иван Кирев, Иван Арнаудов, Иван Харизанов, Илия Добрев, Илия Болджиев, Камен Петров, Кирил Тонев, Коста Крачанов, Кръстю Георгиев, Любен Георгиев, Никола Разлоганов, Никола Павлов, Николай Иванов, Нинко Стефанов, Пело Пеловски, Пенчо Рафаилов, д-р Петър п. Савов, Петър Панайотов, Руси Табаков, Радка п. Хлебарова, Слави Пушкарков, Станю Василев, Стефан Каракозов, Стефан Райнов, Стефана Маркова, Стоян Недялков, Титко Чернюков, Тодор Тихолов, Христо Тодоров, Христо Малинов, Цветана Керанова, Цеко Мустакерски и Цола Драгойчева).

Разрешен е отпуск на следните г-да народни представители:

Андрей Пенев — 1 ден, Кръстю Славов Лекос — 4 дни, Райчо Баев Славков — 1 ден, Стефана Маркова — 15 дни, Цеко Минев Мустакерски — 7 дни, Любен Георгиев — 2 дена, Недялко Бояджиев — 1 ден, Нинко Стефанов Вияшки — 2 дена, Тодор Тихолов — 4 дни, Коста Крачанов — 1 ден и Илия Тодоров Бояджиев — 4 дни.

Постъпили са заявления от народните представители за отпуски, които трябва да бъдат разрешени от Народното събрание.

Билял Мурадов Дурмазов иска 4 дни отпуск. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Ганчо Златинов иска 4 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Генадий Влашки иска 20 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Георги Тодоров иска 4 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Димитър Цонев Попов иска 12 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Жеко Кръстев иска 1 ден. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Живко Митов Живков иска 2 дена. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Иван Грозев Спасов иска 4 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Иван Кирев Янков иска 2 дена. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Камен Иванов Петров иска 15 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Кирил Тонев Игов иска 4 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Руси Табаков иска 4 дни. Който е съгласен да му се разреши този отпуск, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

В бюрото са постъпили следните предложения и законопроекти: От Министерството на финансите — предложение за одобрение IX постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69 — относно заделянето за нуждите на местната папирозна индустрия на около 2.600.000 кгр. карантин, капи, чуруци и неманипулирани сари, получени след манипулацията на държавните тютюни, реколта 1944 г., и определяне на цените им.

От министър-председателя — законопроект за организиране на статистиката в България.

От Министерството на земеделието и държавните имоти — законопроект за безвъзмездно отстъпване от държавата на община Любен Каравелово, Варненско, недвижим имот, находящ се в землището на с. Крумово, Варненско.

От същото министерство — законопроект за уреждане имуществено-правните последици от обезсиляването на законите и административни разпоредения, отнасящи се до продажбата на бивши държавни имоти в окупираните през 1941 г. гръцка и югославянска територии.

От същото министерство — законопроект за приемане дарението на общината с. Ганчовец, Дряновско.

От същото министерство — законопроект за приемане дарението на общината с. Градница, Севлиево.

Присъстваме към разглеждане на дневния ред — първа точка: Първо четене на законопроекта за ръководство и контрола на войската.

Ще го докладва секретаря г-н Трифон Трифонов.

Секретар Трифон Трифонов (за): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за ръководство и контрола на войската

Г-да народни представители! По досегашните законоположения царят е върховен началник на всички военни сили в страната, както в мирно, така и във военно време. Той раздава военните чинове. С други думи, царят съсредоточаваше в своите ръце организирането, контролирането и командването на всички военни сили.

Сега фактическото положение е коренно изменено. Налага се с закон да бъде ясно и недвусмислено определено, върху кой институт ще падне правото и задължението да организира, ръководи и контролира целокупната дейност на войската, как ще се изгражда организацията и щатозете на същата, как ще става назначаването,

награждаването, преместването и уволнението на войските чиновници и пр.

Независимо от това, новите условия наложиха и нуждата да се създаде действително народна войска, наложиха създаването на офицерите за политическо възпитание на войската. Налага се, следователно, да се установи по законодателен ред по-определено положение, правата и задачите на тези офицери.

С оглед на тези нужди е изготвен настоящият законопроект, който моля да обсъдите и, ако го одобрите, да приемете и гласувате.

Гр. София, юни 1946 г.

Министър на войната, генерал-полковник: Д. Велчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за ръководство и контрола на войската

Чл. 1. Правителството ръководи и контролира целокупната дейност на войската — нейното морално-политическо възпитание, бойна подготовка, снабдяване и пр. чрез изслушване на доклади от министъра на войната и други ръководящи лица от войската, по негово указание и в негово присъствие, а също така и чрез прозирка по местата.

Чл. 2. Организацията и шатове на войската се утвърждават от Министерския съвет по предложение на министъра на войната.

Чл. 3. Производството, назначаването, преместването, уволнението и награждаването на офицерите и техническите началници, заемщи длъжности от командир на полк и нагоре и приравнените към тях става с регентски указ, по решение на Министерския съвет, взето въз основа на доклада на министъра на войната.

Чл. 4. Не могат да служат във войската лица с фашистки, реставраторски и антидемократически проявления и офицери, подофицери, технически началници и военни чиновници, взели непосредствено участие или заповядали убийства и изтезания на антифашисти и опожаряване на жилища и сгради на народни партизани и техните ятаци.

Не могат също така да служат във войската лица, които са били осъдени по наредбата-закон за съдене от народен съд виновниците за въвлечането на България в Световната война срещу съюзените народи и злодеянията, свързани с нея, макар да са били помилвани или присъдата да е била отменена от Касационния съд, поради това, че са били на фронта.

Чл. 5. Офицерите по политическо възпитание са помощници на командирите и носят заедно с командирите отговорност за целокупната дейност на частта и поделенията. Те подписват заедно с командирите бойните и оперативни заповеди, заповедите по личния състав и атестациите.

Чл. 6. Офицерите по политическо възпитание се ползват с дисциплинирани права по отношение на целия личен състав на частта, с изключение на лицата, равни на тях по длъжност или чин, за нарушение в областта на политическата работа и политико-моралното състояние на частта и поделенията.

Чл. 7. Настоящият закон отменя всички законоположения, които му противоречат.

Председателстващ Георги Трайков: Г-да народни представители! Председателството дава 5 минути отход, за да се съвещава във връзка с законопроекта.

(След отхода)

Председателстващ Георги Трайков: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата министърът на войната г-н генерал-полковник Велчев.

Министър генерал-полковник Дамиян Велчев: (Посрещнат с ръкоплескания) Г-да народни представители! В миналото царят беше върховен началник на въоръжените сили в страната. В неговият ръце се намираще цялата армия. Това положение даде възможност на Фердинанд да води една политика против на волята и интересите на българския народ, която политика завърши с два национални погрома. Неговият син продължи тази политика, която отново ни наведе над пропастта, от която страната бе спасена с акта на 9 септември.

За да се владее армията, създадена бе една система, при която назначенията, повишенията и награждаването на висшите началници в армията ставаше и беше изключително във властта на царя, подпомогнат от послушници и назначавани лично от него военни министри. Но на това положение се тури край. Днес войската е народна и тя никога няма да служи на чужди интереси. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Д-р Иван Пашов (к): Да живее!

Министър генерал-полковник Дамиян Велчев: Тя ще служи само на българския народ.

В посока на усилията, които се правят за приобщаване на армията към народа, ще трябва да се премахне всичко онова, останало от миналото, което спъва и пречи на успеха на тези усилия.

Предложеният ви за одобряване законопроект за ръководството и контрола на войската преследва именно тази цел. Правата, които имаше по-рано царят по отношение на армията, минават към Министерския съвет с членове 1, 2 и 3 от законопроекта.

С чл. 4 от законопроекта се отнема правото, бих казал привилегията, да служат в армията лица, които имат тежки прегрешения през времето на стария режим, а също така и лица, които и днес работят за връщането на порочното минало. В членове 5 и 6 се оточняват задълженията и правата на офицерите, завеждащи политическото възпитание във войската.

Г-да народни представители! От факта, че не се явиха никакви възражения по законопроекта, аз вадя заключение, че няма против-

ни мнения по него, и затова предлагам, по спешност, да бъде гласуван и на второ четене. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: По законопроекта няма записани оратори. Който приема на първо четене законопроекта за ръководството и контрола на войската, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Г-н министърът на войната предлага, по спешност, законопроектът да се гласува и на второ четене. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания)

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

ЗАКОН

за ръководство и контрола на войската. *)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 1)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 1, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 2)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 2, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 3)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 3, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 4)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 4, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 5)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 5, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 6)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 6, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете чл. 7)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплескания) Има думата народният представител г-н Георги Димитров.

Георги Димитров (к): (От трибуната. Посрещнат със ставане на крака и бурни и много-продължителни ръкоплескания от бюрото, министрите и народните представители)

Г-да и г-жи народни представители! Законът, който току-що бе единодушно приет от нашето Народно събрание, има изключителна важност. Несъмнено, този закон ще бъде посрещнат от цялата страна, от нашия народ, от всички патриоти и патриотки на нашата страна с голямо удовлетворение.

Но приемането на закона от Народното събрание като закон само по себе си — вне разбирайте добре — не е достатъчно. Целият въпрос сега се заключава в това, този закон да бъде приложен на дело, и да бъде приложен така, щото нашата войска да бъде действително народна войска (Бурни и много продължителни ръкоплескания) с народни военни ръководители, народни командири и политически офицери, с военнослужащи — големи, средни и малки — верни на нашия народ, верни на Отечества фронт.

Чл. 4 на приетия закон определя изрично кои лица и какви лица не могат да служат, не могат да имат място в нашата армия като народна войска.

Няма съмнение обаче, че още публикуването на законопроекта внесе и приемането днес на закона ще внесе известен смут, тревога в самата армия, сред офицерския корпус. Наред с лицата, които сами чувствуват себе си виновни и които сами добре знаят, че не им е мястото в нашата армия, има много и много честни офицери, командири, политически работници, дейатели в нашата армия, които са в тревога; няма ли по някаква причина, чрез някаква интрига, по околна пътека, по чуждо влияние да пострадат и те, няма ли покрай сухото да изгори и суровото?

Необходима е гаранция в това отношение, гаранция за народа — че законът ще бъде приложен на дело; гаранция за армията, за честното офицерство и подофицерство и за честните военнослужащи — че за тях има сигурност, че те не могат да бъдат изложени на никакви произволи.

За да се обезпечи това, при съвещание между бюрата на нашите парламентарни групи ние решихме да предложим на Народното събрание да препоръча или да поръча, да възложи на Министерския съвет още днес да създаде правителствена комисия, състояща се от народни представители из петте парламентарни групи, която веднага да пристъпи към работа, да изучи всички материали, които има, да събере материали отсякъде, откъдето е нужно, и да представи своите заключения в близките дни на Министерския съвет за окончателно решение, и в двенеделен срок да бъде очистена основната вредителска неподходяща част от армията. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Съставът на тази парламентарна комисия, състояща се от народни представители от всички парламентарни групи, да бъде назначен

*) За текста на членовете виж първото четене на законопроекта на тази страница, вляво

от Министерския съвет по предложение на самите парламентарни групи.

Аз считам, че такова едно предложение ще бъде прието единодушно от нашата отечественофронтиска Камара. (Бюрото, всички министри и всички народни представители стават прави и продължително и бурно ръкопляскаат)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема предложението на народния представител Георги Димитров, да се създаде правителствена комисия от народни представители, която в двеседмичен срок да приложи чл. 4 от закона за ръководството и контрола във войската, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към втора точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година, в размер на 576.000.000 лв., и по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за същата бюджетна година в размер на 1.600.000.000 лв.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Ефрем Митев (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 576.000.000 лв. и по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за същата бюджетна година в размер на 1.600.000.000 лв.

Г-да народни представители! За да могат да се извършат неотложни разходи по бюджетите на някои министерства, разрешените кредити по бюджетите на които за текущата бюджетна година са се оказали недостатъчни, както и за някои разходи, за които не са били разрешени кредити с тия бюджети, налага се да се разрешат допълнителни бюджетни кредити, размерът на които съгласно с представения законопроект възлиза на 576.000.000 лв.

Също така, за да може да бъдат изплатени задълженията от минали години по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за изплащането на които задължения не се е разполагало с достатъчно кредити по бюджета на дирекцията за тия години, налага се да се разрешат допълнителни кредити към бюджета на същата дирекция в размер на 1.600.000.000 лв.

Разходите по тия два допълнителни бюджетни кредити ще се покриват от икономии по разрешените кредити за текущия бюджет, от постъпили в повече приходи по бюджета и такива от превози на пътници и стоки в повече от първоначално предвидените.

Като имате пред вид изложеното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложения законопроект.

Гр. София, юни 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 576.000.000 лв. и по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за същата бюджетна година в размер на 1.600.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 576.000.000 лв., с които се усилват кредитите по бюджета на следните министерства и дирекции:

1. На Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове — 25.000.000 лв., с колкото се усилва кредитът по § 70 от бюджета на същата дирекция, като към този параграф се добавя нова буква:

„в. Вноска по чл. 26 от наредбата-закон за Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата — 25.000.000 лв.“

2. На Министерството на вътрешните работи — 206.000.000 лв., с която сума се усилват кредитите по следните параграфи: § 2 — 80.000.000 лв.; § 3 — 10.000.000 лв.; § 9 — 5.000.000 лв.; § 10 — 3.000.000 лв.; § 11 — 12.000.000 лв.; § 12 — 20.000.000 лв.; § 13 — 10.000.000 лв.; § 14 — 10.000.000 лв.; § 17 — 5.000.000 лв.; § 25 — 15.000.000 лв. и § 28 — 36.000.000 лв.

3. На Министерството на финансите — 300.000.000 лв., с която сума се усилва кредитът по § 22, като към същия параграф се прибавя нова буква:

„з. За делов капитал във „Ведомо“ — 300.000.000 лв.“

4. На Министерството на народното здраве — 45.000.000 лв., с която сума се усилват кредитите по следните параграфи: § 41 — 18.000.000 лв.; § 42 — 10.000.000 лв.; § 43 — 7.000.000 лв., и § 44 — 10.000.000 лв.

Разходите по този допълнителен бюджетен кредит да се покриват от осъществени икономии в разходите по редовния бюджет на държавата за 1946 бюджетна година и от постъпили в повече приходи по същия бюджет.

Член 2. Разрешава се допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1946 бюджетна година в размер на 1.600.000.000 лв., с която сума се усилва кредитът по § 38, буква „а“, с 632.000.000 лв. и буква „б“ — с 968.000.000 лв.

Разходите по този допълнителен бюджетен кредит да се покриват от суми, които ще постъпят по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за извършени превози.

Председателстващ Георги Трайков: Няма записани оратори. Който приема на първо четене законопроекта за допълнителен бюджетен кредит по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 576.000.000 лв. и по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за същата бюджетна година в размер

на 1.600.000.000 лв., моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми г-жи народни представители и г-да народни представители! Поради това, че няма никакво изказване по законопроекта и поради факта, че се касае за допълнителен кредит в ограничени размери, аз мисля, че мога да си позволя да ви помоля да гласувате законопроекта, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема предложението на г-на министъра на финансите, законопроектът да се приеме, по спешност, и на второ четене, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретар Ефрем Митев (с): (Прочита заглавието на законопроекта.)*

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Ефрем Митев (с): (Чете чл. 1)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 1, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Ефрем Митев (с): (Чете чл. 2)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 2, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законът е приет окончателно на второ четене.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за извънреден бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за извънреден бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.

Г-да народни представители! За да може да се приложи народно-стопанският план на Върховния стопански съвет за 1946 г., както и да се посрещнат неотложни извънредни плащания на държавата за извършени разходи през изтеклата и текущата бюджетна година, за които разходи в редовния бюджет на държавата не се предвиждат кредити, налага се да се разреши извънреден бюджет, който съгласно с приложения законопроект възлиза на 13.804.234.770 лв.

Разходите по този извънреден бюджет се предвижда да се покриват от приходите, които ще постъпят от сумите по приложенното на закона за конфискация на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти и по закона за Народния съд; от произведените на заеми и от икономии и постъпили приходи в повече от предвидените по редовния бюджет на държавата за текущата бюджетна година.

Като имате пред вид изложеното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложения законопроект.

Гр. София, юни 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за извънреден бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.

Член 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв., които да се изразходват съгласно с приложената подробна таблица.

Член 2. Разходите по този извънреден бюджетен кредит да се покриват със следните приходи: 1) от сумите, които ще постъпят по приложенното на закона за конфискация на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти и по закона за Народния съд; 2) от произведените на заеми; 3) от икономии в разходите по редовния бюджет на държавата за 1946 бюджетна година и постъпили в повече приходи по същия бюджет.

Член 3. В наредбата-закон за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти в размер на 300.000.000 лв., обнародван в „Държавен вестник“, брой 291, от 13 декември 1945 г., изразходването на кредитите по който е разрешено да продължи и през 1946 г., съгласно с закона, обнародван в „Държавен вестник“, брой 93 от 1946 г., се правят следните изменения и допълнения:

а) В края на текста в § 1 от подробната таблица се прибавя: „и за делов капитал на държавата в кооперативните машинно-тракторни станции, в които същата членува като колективен член.“

б) В 4 ред по § 3 от таблицата, след думата „стопанства“ се добавят думите: „и за машинно-тракторни станции.“

* За текста на членовете виж първото четене на законопроекта на тая страница, ляво

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

към чл. I от закона за извънреден бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.

Наименование на учреждениято и на разходите Разреш. кредити
Главна дирекция на държавните дългове

1. Вноска на Главната дирекция на електрификацията 1.500.000.000
Всичко . . . 1.500.000.000

Министерство на финансите

1. Довършване пълноновия склад в Дупница . . . 6.000.000
Всичко . . . 6.000.000

Министерство на войната

1. Довършване постройката на Дом-паметник за пострадалите от войните . . . 15.000.000
2. Изплащане лични парични възнаграждения и за минали години . . . 143.902.581
3. Изплащане разходи по прехраната и за минали год. . . 1.836.412.493
4. Разни веществени разходи и за минали години . . . 986.419.696
5. Изплащане доставени стоки по спогодбата с СССР за минали години . . . 1.500.000.000
6. За бюджетно оформяване на изтеглен с разписки суми от държавното съкровище . . . 345.000.000
Всичко . . . 4.826.734.770

Министерство на търговията и продоволствието

Главна дирекция на статистиката. За организиране на статистически служби към общините
1. Заплати на лични състав, по шат, одобрен от Министерския съвет . . . 33.000.000
2. Пътни и дневни пари; възнаграждение по 1.000 лв. месечно на статистиците и статистик-ръководителите, чиито райони се състоят от повече от едно населено място . . . 7.500.000
3. Канцеларски материали, печатане книжа, купуване картон, хартия, превозване и пр. във връзка с организиране на службите и картотекиране на земеделските стопанства . . . 6.000.000
Всичко . . . 46.500.000

Министерство на земеделието и държавните имоти

1. Създаване на държавни предприятия за преработване на земеделски произведения и за делов капитал в подобни кооперативни и други предприятия . . . 100.000.000
2. Организиране, построяване и обзавеждане на държавни машинно-тракторни станции и работилници към тях и за делов капитал на държавата в кооперативни машинно-тракторни станции . . . 450.000.000
3. Лихви на безлихвени заеми на трудови земеделски кооперативни стопанства и за други производствени отдели при кооперациите . . . 100.000.000
4. Помощи за обзавеждане производствени отдели, като зеленчуковни градини, скотовъдство и др. при кооперациите . . . 150.000.000
5. Помощи на образцови трудови земеделски кооперативни стопанства, за посрещане на делегации и гости . . . 11.000.000
Всичко . . . 811.000.000

Дирекция на горите и лова

1. Постройка на горски пътища, надници, покупка машини, материали и др. . . 200.000.000
2. Помощи за обзавеждане скотовъдни ферми при държавните, общинските и кооперативни горски стопанства и предприятия и за изплащане възнаграждения на инспектори-скотовъдци при областните и околийските агрономства, за надзор и ръководство на скотовъдните ферми, съгласно с заповед на министъра на земеделието и държавните имоти . . . 150.000.000
Всичко . . . 350.000.000

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството

1. Довършване и строеж на нови пътища . . . 2.000.000.000
2. Довършване, възстановяване и строеж на училища, училищни институти, библиотеки, музеи и др. . . 600.000.000
Всичко . . . 2.600.000.000

Министерство на индустрията и занаятите

1. Постройка на азотно-торов завод, на завод за сярна киселина, син камък и глауберова сол и на обогатителна инсталация за бургаските медни руди . . . 240.000.000
2. Довършване промишленото училище в гр. Варна . . . 4.000.000
Всичко . . . 244.000.000

Главна дирекция на железниците и пристанищата

1. Довършване започнатите магистрални линии: Крупник—Кулата, Дупница—Бобов дол, Макошево—Сопот, Волуяк—Перник, Сомовит—Никопол, Банско—Добрич и др. . . 2.320.000.000

2. Постройка, поддържане, разширяване, залесяване, благоустрояване, изучаване и модели изпитания на пристанища, сгради, съоръжения, брегове и канали . . . 30.000.000
3. Купуване, наемане, направа и поправка на кораби и други плавателни съдове и поддържането им, както и принадлежности за тях, модели и модели изпитания, двигатели, инсталации и други земни средства и принадлежности за тях: сечива, уреди, инструменти и материали за тях, както и купуване на готови планове и чертежи за постройка на кораби и възнаграждение на технически съветници (чужденци) по корабостроене . . . 900.000.000
4. Постройка, подобрене и разширение на пристанища: доставка, наемане и постройка на плаващи и земни двигатели, инсталации, машини, уреди и средства . . . 120.000.000
5. Набавяне на нови моторни коли и ремаркета . . . 50.000.000
Всичко . . . 3.420.000.000
А всичко . . . 13.804.234.770

Председателстващ Георги Трафков: Има думата народният представител г-н Пеко Таков.

Пеко Таков (к): (От трибуната) Г-да народни представители! За пръв път у нас се изработва и внася за разглеждане в Народното събрание подобен извънреден държавен бюджет. Народните представители има да обсъдят следователно първия по рода си строителен бюджет на отечественофронтовската държава.

Представеният извънреден бюджет за 1946 г. е действително един нов по съдържание държавен бюджет. Той идва да разреши основни стопански задачи, легнали в програмата на Отечественния фронт. Извънредният бюджет отделя значителни средства за нашата електрификация, за нашето селско стопанство, за горите, за благоустройството, за индустрията, за измито морско корабостроене и за железопътния ни транспорт. Това ни дава възможност да кажем, че чрез този бюджет всички основни области на нашия стопански живот получават кредити. Следователно, основната характеристика на настоящия извънреден бюджет е, че той е строителен.

Трябва веднага да отбележа, че всички тези средства са далеч недостатъчни и твърде оскъдни в сравнение с действителните потребности на нашето стопанско възстановяване и неговото по-нататъшно развитие, но те не са и малко в сравнение с ограничените държавни финансови възможности и тежкото наследство.

С държавния бюджет се дават и обезпечават основните насоки на цялата политика на държавата. Това безспорно важи и за този извънреден бюджет. Той се явява като един мощен дот за провеждане и осъществяване на нашата отечественофронтовска строителна програма. Настоящият строителен бюджет отразява и плановост — една друга основна черта на нашата нова икономическа политика, осъществявана от нашето правителство посредством взаимната работа на Върховния стопански съвет и съответните министества.

Един подобен бюджет за миналите фашистки режими беше не само непознат, но беше и невъзможен, защото тогава, преди 9 септември 1944 г., не можеше да се говори за плановост в нашия стопански живот. Управлението на държавните финанси до 9 септември 1944 г. се извършваше по реда на гласуването на един редовен и няколко допълнителни бюджети на държавата, в които разделението между редовните и извънредните приходи и разходи не е било спазвано. Освен това непрекъснатото смесване на различните видове разходи е усложнявало и още повече забърквало нормалното, навременно и планово упражнение на отделните параграфи. Настоящият строителен бюджет поставя в нашите държавни финанси началото на извънредно необходимата и отговаряща на новото наше стопанство, в което плановостта започва да играе все по-голяма роля, диференцираност.

Ние трябва да желаем, щото занапред нашите специални строителни бюджети да бъдат още повече усъвършенствувани, за да добиват напълно характер на строителни бюджети и по този начин да станат вярно огледало на държавния стопански план. Нашите извънредни разходи, които държавата има и ще има винаги, ще се групират в отделни извънредни бюджети.

Позволете ми г-да народни представители и представителки, да направя едно сравнение не само досежно характера на извънредните бюджети на миналото, но и до това, що се отнася до метода на тяхното изработване и утвърждаване. В последните години преди 9 септември 1944 г. фашистките правителства пуснаха в упражнение няколко извънредни бюджети. По-голямата част от тях не посмяха дори да покажат на своето послушно Народно събрание. Такива образци не на мъдро управление на държавната хазна — както тогава се шумеше, че българските финанси си намерили най-последния майстор — по образци на безобразна държавна корупция и национна измяна, улеснявайки германците да грабят нашата страна, сега именно се разкриват. Такива разходи никъде не се вписваха и в никакъв бюджет не се включваха. Те вземаха обикновено характер на летящи дългове и сега, когато дохожда време да се изплащат, те излизат на показ. Такива досега се оказват 18 милиарда лева.

Народният характер на редовния и извънредния бюджети се заключава не само в тяхната народнополезна същност, но и в тяхното широко обсъждане, както във ведомствата, във Върховния стопански съвет, в правителството, така и в Народното събрание. С настоящия законопроект за извънреден строителен бюджет се предвиждат кредити от 1.500.000.000 лв. за Главната дирекция на електрификацията. Днес, когато правителството на Отечественния фронт се обърнало с лице към стопанските задачи, първото увеличение

количеството на електрическата енергия, успешното електрифициране на страната излиза като основен въпрос. Електрическата енергия е необходима не само за задоволяване постоянното разгръщане на нашата индустрия, но тя става от ден на ден все по-необходима и за нашето селско стопанство. Др. Димитров, когато говори за мощта, която трябва да се оказва на нашето село за измъкване от тежкото наследство на изолация и тъмнота, обръща особено внимание на електрификацията на селското стопанство. Щом електрическата централа „Въча“ в непродължително време чрез язовира „Ташбоаз“ удвои сподобиването, редица плодородни и други села ще се окажат до голяма степен независими от честите засушки. Например замлещето на с. Голямс Конаре е изпъстрено с водни помпи, мо липсата на електрическа енергия пречи на оросяването.

С извънредните кредити, които получава Министерството на електрификацията, ще се форсира строежът на 27 водни електрически станции в страната, две мощни термоцентрали в Перник и Марино с мощност по 70.000 конски сили и една топлоелектрическа централа, за която вече говори министърът на електрификацията, другарят Трайчо Костов, от 16.300 конски сили, машините за които вече пристигат на Софийската гара. Общата мощност на тези електродобивни предприятия ще стигне до 280.000 конски сили, а сега ние разполагаме общо със 140.000 конски сили електрическа енергия. Със средствата на тези кредити ще се подпомогнат десетте язовири, които са в строеж и проучване и с водите на които ще могат да се напояват около 2.000.000 декара земя.

Един специален кредит се предвижда от 300.000.000 лв. за около 14 отводнителни обекти на дунавски и черноморски низини, 6 от които с обща площ от 350.000 декара трябва да бъдат завършени в края на тази година. По тия обекти понастоящем работят около 5.000 трудовака.

Предвижда се до края на 1947 г. бързото застрояване на около 340 километра електропровода с високо напрежение: Курило—Мездра—Червен бряг—Плевен, Куртово—Пловдив, Видима—Габрово, и 925 километра с по-ниско напрежение.

В бюджетопроекта са предвидени кредити на Главната дирекция на железниците и пристанищата в размер на 3.420.000.000 лв. за довършване на магистрални линии. Една от най-важните е Макоцево—Сопот, която е част от третата главна магистрална линия у нас от столицата към морето. Нейното стопанско значение е огромно. Първо, тя ще бъде в състояние да отнеме при много износни икономически показатели значителна част от трафика на използваните вече до предела на своите пропускателни способности северобългарски и южнобългарски магистрала. Второ, тя ще скъси разстоянието от 18 до 26 километра между София и Варна и от 20 до 28 километра между София—Бургас. Трето, нейният благоприятен профил ще даде една по-евтина експлоатация, Тук влак от 800 тона може да се движи по цялото протежение на линията с един локомотив, а по старите линии — северната и южната магистрала — един локомотив може да тегли от 320 до 450 тона максимум.

Втората важна линия, за която се предвиждат кредити, е Волуек—Перник, която трябва да бъде готова към края на 1948 г. Тя решава главно две задачи: първо, облекчава пределната натовареност на линията София—Перник и по този начин ускорява извозването на въглищата от нашия Пернишки басейн и, второ — избягва наклона от 25° при Владай.

Третата линия, Дупница—Бобов дол, е от извънредно важно значение във връзка с облекчаване в най-кратки срокове силно напрегнатия топлинен баланс на страната. Тя ще бъде завършена и предадена в експлоатация на Главната дирекция на железниците още в края на тази година.

Сега, когато ние обсъждаме извънредните кредити за строежа на нови железопътни линии, у нас се разгръща една сериозна и напрегната работа. Общо по ведомството на Главната дирекция по строежа на нови железопътни линии сега работят на 8 пункта около 16.000 трудовака.

Председателската политика на фашистите унищожи нашия малък търговски черноморски флот. Бюджетопроектът предвижда един значителен кредит от 700.000.000 лв. за покупка на четири морски кораба с общ тонаж 17.930 тона.

Народното събрание гласува закона за новите железопътни линии, работите по някои от които са значително напреднали. Значението на сегашните железопътни строежи се коренно различава от тези на миналото. Тогава редица стопански линии се изоставиха още след превоза на 9 юни 1923 г. Такава беше линията Попово, Троянската линия, Тетевенската линия от Червен бряг и др. След това се започнаха строежи, които, особено през време на войната, се засилиха. Всички те бяха подчинени на интересите на германската грабителска империалистическа политика.

Бюджетопроектът предвижда кредити от около 800.000.000 лв. за нуждите на нашето земеделие. Преди всичко тия кредити имат предназначението да обслужват главно три задачи: първо, да се подпомогнат трудовете земеделски кооперативни стопанства чрез построяването на държавни машинно-тракторни станции и обезпечаване на един минимум от безлихвени заеми на най-нуждаещите се производители кооперативи. Второ, да се подпомогне и да се разкрият нови пътища за нашето ограбено и силно засегнато от сущата скотовъдство. У нас имаме повече от 3.000 кооперации, които могат и трябва да навлязат в производството и да подпомогнат нашето национално стопанство. Досегашните резултати в това отношение са насърчителни. Оформиха се редица скотовъдни ферми при държавните, общинските и кооперативните горски стопанства и предприятия. Трето, оказване сериозна помощ на нашето горско стопанство и дървопреработвателната индустрия, като все повече се засилва строежът на горски пътища. Ние сега имаме около 2.000 км. горски пътища, а ни са необходими за една нормална експлоатация, най-малко 8.000 км. В Троянския Балкан се прокараха един минимум от горски пътища и там благодарение на това мероприятия се полу-

чават годишно до 300.000 кубически метра дървен материал. В Тетевенския Балкан, където не са могли досега да се прострат подобни държавни грижи и където количеството на държавния материал не е по-малко, отколкото в Троянския Балкан, се изкарват едва до 80.000 кубически метра, поради това, че няма пътища. А в Етролошкия Балкан като партизанин съм имал възможност да видя девствена безковна гора, която не може да бъде използвана единствено поради липсата на горски пътища и превозни средства.

Значителни суми бюджетът предвижда за строеж на пътища, мостове, училища и други държавни сгради. Министерството на индустрията, макар и с малък кредит, ще постави началото на извънредно важни държавни индустриални предприятия, като постройката на азотно-торов завод, завод за сярна киселина, завод за син камък, обогатителната инсталация при Бургаските медни мини и др.

След гласуване на закона за земеделските пенсии, с който се пенсионира около 250.000 мъже и около 255.000 жени, след като Министерският съвет преди няколко дни реши задоволително и мъдро въпроса за цените на основните земеделски произведения и направи сериозни и искрени усилия да намали цените на редица индустриални произведения — сол, газ, цървули, текстилни произведения и др. — сега кредитът от около 800.000.000 лв. за нашето селско стопанство идва на дело да покаже на българските земеделски стопани, че правителството на Отечествения фронт прилага без колебание и твърдо своята народна програма.

Г-да народни представители и представителки! Далеч преди 9 септември 1944 г., още през лятото на 1942 г., когато под мъдрото ръководство и указание на нашия учител и вожд другаря Георги Димитров най-демократичните и прогресивни обществени дейатели и сили в нашата страна поставиха основата на нашия изстрадаел и спасителен Отечествен фронт, още тогава те заявиха, че България може и трябва да бъде спасена. Най-предните отечественофронтови патриоти дадоха клетва пред нашия народ, че ще дадат всичките си сили за спасението на нашата родина.

(Председателското място се заема от подпредседателя д-р Пенчо Костурков)

Отечественият фронт не излъга своя народ. С цената на най-скъпи жертви, с героичната смърт на най-преданите, най-далновидните, най-честните и смелци народни дъщери и снове и с помощта на доблестната братска Червена армия, на 9 септември 1944 г. нашата родина беше спасена, нашата свобода, независимост и държавен суверенитет бяха извоювани. Отечественият фронт все така последователно, преодолявайки страшните трудности на тежкото наследство, реши всички големи въпроси, свързани с нашата свобода и независимост, за нашия въздух и нашето слънце.

Отечественият фронт трябваше със същата последователност и твърдост да се залови за решаването на втората голяма задача: измъкване на нашето стопанство от тежкото наследство, задоволяване нуждите на нашия народ. Както тогава, така и сега враговете на българския народ искат и правят всичко възможно да препречат на спасителния път на Отечествения фронт. Именно сега, когато народната власт взема решителни законни мерки против народните врагове, като предателите от типа на гетовци, пастуховци, кръстници — току що бе гласуван и законът за ръководството и контрола на нашата народна войска — законът за строителния извънреден бюджет е една оглушителна плесница в лицето на всички народни врагове и едно сериозно доказателство за това, че само Отечественият фронт е оная сила в нашата страна, която може да изведе страната и народа до един справедлив и достоен мир и да обезпечи по един решителен начин всички условия за благоденствие и щастие на нашия измъчен и отруден народ.

Парламентарната група на Работническата партия (комунисти) заявява, че ще гласува еднотонно по принцип кредитите, предвидени в извънредния строителен бюджет на нашето правителство.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител Филип Филипов.

Филип Филипов (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! При гласуването на редовния бюджет за 1946 г. много пожелания бяха изказани от народните представители за осъществяване в нашата страна на стопански и благоустройствени инициативи. Мнозина дори се опасяваха, че кредитите, които се предвиждат в редовния бюджет, няма да задоволят и може би ще спънат онова, което ние очертавахме в голямата програма за строителство на Отечествения фронт. Още тогава обаче се подчерта, че това, което се дава по редовния бюджет, не е всичко и че в скоро време с един извънреден бюджет ще се даде възможност да бъдат реализирани ония инициативи, които Отечественият фронт отбеляза като необходимост за нашия държавен живот.

Ние с удоволствие посрещаме законопроекта за извънреден бюджетен кредит за строителство към бюджета на 1946 г., затова защото в линиите, в които се очертава този бюджет, се цели именно да бъдат постигнати ония строителни и стопански инициативи, които са от голямо значение за развитието на нашия държавен живот.

С един специален закон ние открихме две министерства — Министерството на електрификацията и Министерството на индустрията — и имаме задължението да дадем кръв и плът на тия министерства, за да могат те да развият една дейност, която да бъде от полза за нашия живот. И сега в този извънреден бюджетен кредит ние виждаме, че г-н министърът на финансите поставя на разположение на тия министерства достатъчно за липсващото време кредити, за да може особено Министерството на електрификацията да започне едно дело от полза за нашата държава.

Наред с това ние очакваме отпуснат достатъчно кредити за създаване на държавни стопанства за преработка на земеделски про-

дукти. С осъществяването на тия инициативи нашите нужди ще се задоволят и нашият живот ще бъде гласнат към един по-висок уровень. Всичко онова, което имаме като сурови материали и което произвежда нашата родина, трябва да бъде пригодено така, че не само да задоволява нашите вътрешни нужди, но да може да се предложи и на външния пазар. С тази инициатива, която се подчертава в този извънреден бюджет, ние ще задоволим и тази наша нужда.

От особено значение се явява и отпускането на кредита от 240.000.000 лв., част от който ще бъде употребен за постройка на азотно-торов завод. С това се дава възможност на населението от подбалканските и полубалкански краища да задоволи големата нужда от наторяване на своите имения и по тоя начин да превърне своята земя в по-плодоносна, а с това не само да обогати своето стопанство, но и да даде принос към общото държавно стопанство. Тази нужда отдавна е крещяща. Всеки от вас, който е попадал в тая краища, знае, че там се говори постоянно за доставката на тия торове. По ред съображения тоя тор не може да се набави отвън, затова ние си поставяме за цел сами да разрешим тая задача. Ние правилно налучкваме своите нужди и правилно ги задоволяваме.

Също така важен въпрос е и въпросът за съобщенията в нашата страна. По редовния бюджет за строежа на магистралните железопътни линии ние предвидяхме 530.000.000 лв. Правеше впечатление, че тая сума е малка, но още тогава в комисията и в Парламента се заяви, че тая сума е само началото и че това строителство ще мине към един по-силен темп с допълнителните кредити, които ще се дадат. И действително ние сега виждаме, че в тоя извънреден бюджетен кредит за магистралните железопътни линии се предвижда един кредит от 2.320.000.000 лв., и то главно за линиите, които са определени по плана за строеж като първостепенни. С довършването на тия линии, които от дълго време бяха поставени в забравя и закъснение, ние ще догоним тоя резултат, че в нашата страна в най-скоро време ще се създадат най-добрите — от гледнище на техниката и на стопанските интереси — връзки, които не само ще улеснят трафика ни, но и ще донесат приходи за държавното съкровище.

Безспорно, от значение е и нашата инициатива за създаване на роден флот, който в началото си беше в малък размер. Сега с предвидения кредит от 900.000.000 лв. правителството, в лицето на нашия финансов министър, прави една по-решителна стъпка, за да може постепенно да се набавят параходи, които да обслужват нашата търговия, да улесняват вноса отвън и с това да спестяват много от средствата, които ние даваме на чужди държави за превоз.

Откъде ще се вземат извънредни кредити, за да се покрият тези разходи? В законопроекта се предвижда, че те ще се вземат от постъпленията по закона за конфискация имотите на незаконно обогатилите се; от имотите, които ще бъдат конфискувани по закона за Народния съд; от излишците, които ще има по редовния ни бюджет и от други източници. Така както се набелязва в законопроекта, ясно е за всеки един от нас, че постъпленията за покриване на тези разходи ще дохождат постепенно. Ние не можем да очакваме, че ще постъпят изведнаж. Ето защо считам за необходимо да кажа, че при положението, че тези приходи ще постъпват постепенно, трябва да степенуваме и реализираме по-важните стопански и благоустройствени инициативи.

С тези пожелания парламентарната група на Радикалната партия ще гласува предложения законопроект за извънреден бюджетен кредит за строителство за 1946 г. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н Петър Попиванов.

Петър Попиванов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Пред нас г-н министърът на финансите поставя законопроект за извънреден бюджетен кредит за строителство по бюджета на държавата за 1946 г. в размер на 13.804.234.770 лв.

Както гласуването на редовния държавен бюджет, така и гласуването на извънредните бюджетни кредити на една държава са един важен, належит парламентарен акт на всяко правителство. Ако бюджетът и балансът на едно частно кооперативно или държавно предприятие охарактеризират резултатната дейност на предприятието, тук в държавата, чрез бюджета и извънбюджетните кредити се очертава ясно и недвусмислено политическата и стопанската философия на правителството. Във всеки бюджет се изразява ясно, от кои съсловия и класи държавата черпи своите данъчни ресурси, кои са обременени, кои толерирани, защитавани и облагодетелствани и за какви цели и задачи правителството изразходва събраните по бюджета суми.

Г-жи и г-да народни представители! На разискване от тая трибуна са поставяни от ред години в тая законодателна сграда безброй законопроекти за уреждане на нашия стопански, финансов и просветен живот.

Крупни фигури, изминали дълъг политически път, с международна известност, дипломирани общественици, големи праведници и икономисти, дори и професори по политическа икономика редеха години наред нашето законодателство. Никой не може да оспори техните знания, добър и стегнат език; никой не може да отрече и тяхното дълбоко познаване на въпросите, които поставяха за разглеждане. Но селячеството, работническото и прогресивната интелигенция на нашата страна знаеха, че тия общественици, познавайки дълбоко икономическите въпроси, ги разрешаваха така, щото те да представят члнчената броя за уважение интересите на тази буржоазна капиталистическа класа.

В редната година на своето капиталистическо управление стопанските буржоазни партии, които с право Александър Стамболийски наричаше кождерски партии, се обградиха и добре защитиха своите капиталистически интереси, като цялото бреме на държавния бюджет и това на извънредните кредити върху плещите на отрудения народ. Тоя отруден народ бе превърнат в безправен роб и служеше

само за богат тор на едро-буржоазната класа за създаване на все по-големи и по-големи експлоататорски капитали, границите на които не се виждаха. По техните разбирания това бе истинската политическа икономика. Всяко друго управление, което иска да защити интересите на широката народна маса, се такуваше от тях като проба за стопанския живот на държавата. Но краткотрайното правителство на Александър Стамболийски разобличи техните теории. След една военна конюнктура, при една обediaла, разстроена и разсипана вътрешно държава и влошено външно международно положение, при големи репарационни задължения в пари, храни и добитък, с бързите и смели реформи за едно стопанско строителство чрез труда на народа, чрез прогресивно-подоходното облагане, чрез широка народна просвета на изостанения в това отношение трудов народ, чрез изземване и отчуждаване богатството и имотите на незаконно забогателите, стана ясно и остана паметно в съзнанието на широките народни маси, че едно истинско управление, което би се базирало на широката народна демокрация и народно законодателство, е единственият начин за творчество на държавата.

Фактът, че след 9 юни правителството на криволака Цанков, като представително правителство на монарха и крупния капитал, отмени законите на Стамболийски, не говори ли, че е непоносимо за тях законодателството на трудовите парламенти и че такова управление е поставено в противовес на всяко буржоазно управление?

9 септември създаде новото трудово правителство. Трудовият народ с радост прегърна надеждата за ново стопанско творчество и защита на своите интереси. Такава е програмата на Отечественния фронт. Там е ясно очертан пътят на нашето законодателство: пълно преустройство на вътрешния стопански живот на държавата. Днешната власт опитва да върне по старому творчество. Но не само платформата, не само декларациите говорят това. Това се потвърждава от общата законодателна дейност на Парламента. Десетките законодателни предложения, които ежедневно се сипят за разглеждане в Народното събрание, отразяват със своето съдържание яснотата и насоката на правителствената политика. Ние дойдохме тук не да защитим спекулативния капитал, а да защитим томовете от буржоазната класа, да защитим и онеправдания и вечно измозен народ; дойдохме да възстановим една справедливост в данъчното бреме; дойдохме да хвърлим държавните средства чрез нашата бюджетна политика за благоустройство на нашата държава и да задоволим нуждата на ония, които са изоставени без пътят, без железопътни линии, без горски пътеки, без училища, без медицинска и ветеринарна помощ; дойдохме да електрифицираме нашите села и градове, да оросим широката земеделска площ; дойдохме да пресъздадем и модернизирате нашето земеделие, за да бъде конкурентноспособно на чуждите пазари, да трансформираме въобще нашето земеделие според условията на стопанския живот; дойдохме да индустриализираме държавата, свързвайки тая индустрия с преработката на земеделските произведения, за да се спре гладът за земя и да не се допусне безработица в тая страна.

Нашата политика е: да спрем ограбването на широките трудеши се маси от спекуланти и експлоататори, да дадем полем, като добре оценим труда на трудещите се и унищожим прекомерните забогатявания чрез ограбване на народния труд. Нашата политика е насочена в противовес на политиката на старите експлоататорски партии. Правителството върви правилно по тоя път.

Разгледайки закона за извънредния бюджетен кредит за строителство за 1946 г., ние не би трябвало да отбележим големата разлика в политиката на Отечественния фронт и тая на буржоазните правителства? Откъде биха почерпнали те приходите за тоя извънреден кредит? Биха ли посегнали те към своите собствени каси? Дали „тяхната икономика“ би им позволила да извършат кощунство спрямо своите собствени интереси и намерят измежду собствените си класи 13—14 милиарда лева, за да ги хвърлят в стопански инициативи? Никога. От озабочеността на България тоя чуждо не е ставало. Те щяха спокойно да кажат: понеже тия средства са за широките народни маси, за българското строителство, би трябвало да ги даде самото българско стопанство. А тоя значи — новия кощунствено увеличен на акция и пр. Така неуспешно ще бъде изтъкнат трудният народ, без той да схване тънката финансова политика на правителството.

Днешното правителство, чуло на тая буржоазна тактика, излиза ясно и със своята прямота заявява: чрез гласуване закона за конфискуване на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти, придобитите суми от конфискацията на имотите ще бъдат получени известни суми, които ще се върнат на българското стопанство, т. е. там, откъдето са взети по един експлоататорски начин.

С представения днес законопроект се посочват главно три източника, от които ще постъпят исканите 13.800.000.000 лв., а именно: от закона за конфискуване на придобитите чрез спекула и по незаконен начин имоти, придобитите суми от конфискацията на имотите на осъдените от Народния съд, от произведените на заем и от икономите, които ще се реализират по редовния бюджет. Следователно ясно е, че днешното правителство, без да осъжда българското стопанство, намира средства от среди, които са забогатели по незаконен начин, или пък от лица, които чрез една противонародна политика станаха причина, нашето народно стопанство да бъде разорено.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз одобрява напълно приходната част на законопроекта, предлага от г-на министъра на финансите, защото напълно съвпада със стопанската и финансовата политика на отечественофронтската власт.

Спирам се върху разходната част. Фашистките правителства от 1934 до 1944 г. чрез своите редовни и извънредни бюджети хвърляха огромни средства без да държат сметка за податните сили на българския данъкоплатец и без да държат сметка за резултатите от своята дейност. Те ги хвърляха там, където никогата не би ги хвърляло едно правителство, изхолящо от българския народ, по много и много причини. Така например в Македония за стопански инициативи

ции, за изплащане на реквизиции от германците и изостанени там стоки се изразходваха 37.400.000.000 лв. В Беломорието за същите цели се изразходваха 33.900.000.000 лв. За административни разходи в Македония се изразходваха 14.800.000.000 лв. и за такива в Беломорието 12.800.000.000 лв. Срещу тия хвърлени напусто средства, взети от изродното стопанство, са получени от тия области от преки и косвени данъци, мита и др. едва 3.800.000.000 лв. Или има един дефицит за българското стопанство от 93.100.000.000 лв.

Чия са тия средства, които се хвърлиха там? Разбира се, тия средства са на българския трудещ се народ. Те не са иззети сред-ства от буржоазните класи, защото те грижливо укриваха и запазваха своите капитали. Войната нанесе поражение на бедните и средните класи. На тях тя създаде обедняване и глад, а на капиталистическата класа — забогатяване, натрупване на несметни богатства, които днес имаме отечественофронтоската власт, чрез своята законодателна дейност, изземва и поставя на разположение на българското стопанство, какъвто е случаят с настоящия законопроект.

Ето защо парламентарната група на Българския земеделски народен съюз намира за правилно поставени както приходната част на извършените бюджетни приходи, така и разходната част.

Над 13.000.000.000 лв. се хвърлят със строго определено предназначение за стопанско строителство, като изключим някои и други пера за изплащане на стари задължения.

Ясно е, че с тия извънредни кредити правителството на Отечествония фронт застъпва желанието си да допомогне българското стопанство, като разпределя предвидената сума в съответните ресурси според нуждите на времето.

Една от големите задачи на правителството е електрифицирането. И ние виждаме към Главната дирекция на електрификацията сумата 1.500.000.000 лв. Това е един плюс в нашето електрификационно дело. Желателно е да се направи всичко възможно за ускоряване задоволяването на тая крепяща нужда на нашето население и стопанство.

За Министерството на земеделието и държавните имоти са предвидени общо 811.000.000 лв. Тяхното предназначение е да се подкрепят една голяма стопанска задача на днешната власт — за създаване на държавни предприятия за преработка на земеделски произведения и за дялов капитал в подобни кооперативни и други предприятия, за организиране, построяване и обзавеждане на държавни машинно-тракторни станции и работилници към тях и за дялов капитал на държавата в кооперативни машинно-тракторни станции, за лихви на безлихвени земи на трудовите земеделски кооперативни стопанства и за други производствени отдели при кооперации, а също и за помощи за обзавеждане производствени отдели при кооперациите, като зеленчукови градини, скотовъдство и др.

Аз смятам, че правителството от изпълнението на тия задачи не би трябвало да откъсва своето внимание. Това стопанско начинание е доста обемисто и развитието му в неговата всепригодност диги бързото си и навременно, но тактично разрешение. Следователно предвидените суми би трябвало да се увеличат, за да се движим с по-голяма бързина към възход в това отношение.

За Дирекцията на горите и джета са предвидени за постройка на пътища, за покупка на машини, за обзавеждане на скотовъдни ферми при държавни, кооперативни и общински горски стопанства и предприятия и др. сумата 350.000.000 лв. И тук смятам, че необходимостта от добри горски пътища е голяма. В големите пространни наши гори падат все повече дърветата и там възникват поради липса на пътища. Нашето народно стопанство губи маса дървен материал поради липса на пътища. Следователно налага се едно увеличение на отпуснатите суми за целта.

В тая област се налагат и други грижи. Нужно е бързо залесяване. Горите са изсечени, открити са цели височини, стръмнини, каменисти терени, които при зряещо биха се използвали като отличен горски обект. При сегашното си състояние те носят само пакости на земеделското население.

Необходимо е да се постави и въпросът за шателното проучване терена на нашите гори, който неминуемо трябва да се свърже с въпроса за кооперативните трудови стопанства. Имаме гори на отлична дебела и равна почва, а същевременно имаме ниви на яски, слаби, стръмни и каменисти терени. Време е вече при едно добро проучване да се уреди замаяната на тия горски места с обработените, но непригодни за земеделска площ места, които биха се използвали за горска площ, в замаяна на което би се обогатило нашето земеделие.

Определената сума за Министерството на благоустройството за довършване и строеж на нови пътища, за довършване, възстановяване и строеж на училища, училищни институти, библиотеки, музеи и др. на сума 2.600.000.000 лв., с оглед на общата глобална сума в законопроекта смятам за достатъчна. И тук нашата страна е изоставена от фашистките правителства, защото, както казах и по-горе, те безсистемно са хвърлили средствата на държавата в безпредметни предприятия.

Правителството на отечественофронтоската власт, понеже се обляга на трудовите политически организации, издига в култ знамето на труда. Вярно на своите разбирания, належащо е то да не остави нито един гражданин да пропадне своя живот в бездействие, в безработица и разгулност. Такива „мамнини синове“ трябва да бъдат хвърлени в строителството на държавата. Правителството дълго да научи глестливите синове на тая страна на труд и творчество. Когато държавата е поела грижите да им доставя хляба, продуктите и необходимите материали за живуване на нормирана цена, когато се правят заводи жертви от хората на вечния труд, непростим грях ще извърши правителството, ако не вземе необходимите мерки спрямо охолниците и безработните богатши синове, които, когато целият народ се е впрегнал в усилен и непоносим труд, прекарват дните като празник в пиене, веселие, скитничество из кафенета, барове, в излети или пък танкуват мовите хавайски танци в дълбоко хладни кабинети.

Ако не са годни да дадат някоя специална работа, те могат да бъдат използвани в работа по шосета, залесяване, водоснабдяване или друг обикновен физически труд, към който може да се приучат всеки гражданин. Те не могат да възразят на това, защото, когато разрешава еврейския въпрос, сами казваха: „Та кой не може да работи шосетар?“

Друга нужда за нашето земеделие са азотните торове, а за животновъдството — синият камък. В законопроекта за таз и други цели към Министерството на индустрията и замяните е предвидена сумата 244.000.000 лв. С тях ще се построят заводи за азотни торове и серписта киселина, които, за голямо съжаление, ние получаваме дсета от други държави. И това е една правителствена задача, чрез която извънредно много ще се подпомогне земеделското производство. И тук правителството иде да подчертае грижите за изостаненото земеделие.

Като се имат пред вид и отделените за постройка на железопътни линии и др. 3.420.000.000 лв., и на следните става ясно, че с предвидените суми от 13.804.234.770 лв., взети от рълете на експлоататорите на българското стопанство и от вредителите на трудовото население, чрез тоя законопроект се поставя началото на големите стопански задачи и на една нова бюджетна насока.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз силно подчертава, че не само одобрява по принцип и ще гласува законопроекта на първо четене, но дори намира, че предвидената сума за такива стопански начинания е малка.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз изказва мнение: да се върнем с още по-смели крачки в тая насока, да се издирят час по-скоро незаконно забогателите, като с постъпките средства се стабилизира стопански държавата. Нека се има пред вид, че капиталистическата класа никога, и когато спн, не забравя подмолно, било чрез своите капитални, било чрез своите оръдия, какъвто е нашата злостна опозиция, било чрез някои мекотели, намиращи се във властта, било с изплатени парично липа техни оръдия във властващите организации, да се бори за провалянето на една истинска демокрация и за реставриране на монархо-фашистката диктатура. В лицето на истинския демократическият правителство тя вижда опасност за нейните капитални.

И понеже днешната власт в своето грамадно болшинство е народна и като такава чрез Парламента прожека доста осезателни за тях финансови и стопански закони, фашизираната буржоазия надига глас. Средствата й за борба са различни. Ние ги виждаме в циркулярни, във военни лига, чрез злостна опозиция, свързана дори с международните капиталисти-реакционери, чрез частичния обсег на някои личности в правителствени партии и пр.

Александър Стамболийски в една своя реч каза: „Трябваше да ликвидираме с миналото, но още не сме изпълнили ликвидациите. 17 септември е един страшен удар на буржоазните партии, които ни скараха с неспити съвети, които извадиха боато-бистрен нож над събитията, които им влачиха по волята, които тлъкаха конституцията и докараха погромите. Трябваше да свършим с това минало. Както се изпъкн Фелдмаршал, трябваше и те да се изпълят. Но ние се покаяхме кекари. Трябваше да тлъчим на едно място. Създадохме реформа в социалния живот, в икономическия и финансов, но в политическия оставихме старото да шуми, да тлее под нас, и трябваше народът в тия дни да свърши това, което ний в три години не можехме да извършим.“

Търновските събития изплашиха реакционера. Изборите тогава показаха, че се затвърдява правителството на Александър Стамболийски. И понеже тогавашната земеделска власт помисли, че търновските събития ликвидираха старите котерийни партии, тя прогна последните дни и даде възможност на недоумиженения спекулативен капитал да намери условия чрез военни лиги, македонски организации, чужди фашистки държави, во главе с монарха — малкото вълче на реакцията — да създаде 9 юни. Нека имаме пред вид примера от миналото и не допуснем да стане това сега.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз издига глас за бързи финансови мероприятия в духа на новата власт и за бързо ликвидирање на всички тъмни сили, откъдето и да идат те, които дебнат из засада народната трудова демокрация на отечественофронтоската власт. Те трябва да бъдат ударени в самото начало, и то смело и жестоко! (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата изродният представител г-н Михаил Константинов.

Михаил Константинов (с): (От трибуната) Г-да народни представители! Много накратко ще ви изложа съображенията, поради които нашата парламентарна група — на социалдемократите — възприема да бъде гласуван този извънреден бюджет за 1946 г. Вярно е, че гласуването на извънреден бюджет не е нормално явление в живота на една страна. Гласуването на един извънреден бюджет показва, че в редовния годишен бюджет не е могло да бъдат предвидени всички разходи, които държавата е трябвало да направи през годината. Гласуването на извънредни и на допълнителни бюджети се явява като един факт, като едно явление в ненормални времена, в преходни времена. И имаме такова едно време изживяваме ние сега в този следвоенен период, когато не е възможно да се предвидят всички разходи в редовния бюджет на страната. Това време между войната и сключването на мир, в каквото сме имаме сега, налага на държавата правене на известни разходи, които тя не би могла да предвиди. Държавата при гласуването на своя редовен бюджет за 1945 г. не беше в състояние да определи и точния размер на своите приходи, поради това, че се гласуваха съвременно нови данъчни закони, по които даже и най-големите специалисти не биха могли да ни кажат, какви точно ще бъдат постъпленията.

Гласуването на един такъв извънреден бюджет е до известна степен и опасно, защото гласуването въобще на извънреден или до-

пълнителен бюджет внася смущение в стопанския и финансов живот на страната, защото не дава възможност да се обработи един цялостен стопански план; да се предвиди всичко онова, което би трябвало да бъде предвидено в редовния бюджет. Защото редовният бюджет е, който определя редовните приходи и разходи, които една страна трябва да направи в продължение на една година. Гласуването на извънредни бюджети донякъде компрометира редовния бюджет. Но, както ви казах, това се оправдава от извънредното време, в което живеем. Обстоятелството обаче, че този извънреден бюджет, който сега ни се предлага за гласуване, има чисто строителни задачи, ги облекчава, ни дава възможност да го гласуваме с вяра, че той ще оправдае надеждите, ще даде възможност да се реализират някои строителни мероприятия, които ще подобрят във всяко отношение нашето стопанско положение.

Необходимостта да се направят пътища, да се построят нови железници, да се довършат започнатите такива, които са така необходими за нашето народно стопанство, да се внесат известни подобрения в нашата индустрия, да се направят известни индустриални съоръжения, да се разшири електрификацията в страната е безспорна. Това са едни нужди, които стоят на първо място у нас. И всички ние ще се съгласим, че един такъв извънреден бюджетен кредит за тези нужди не е необходимо да бъде анализиран твърде много, за да се каже, че той трябва да бъде гласуван, стига да могат да бъдат намерени приходите за него. И ето тук е в същност целият въпрос — дали този извънреден бюджет би бил реален, защото всеки бюджет по начало трябва да бъде реален, за да може да бъде реализиран. Нещо, което така внася известно смущение при този извънреден бюджет, е обстоятелството, че приходите, поместени в чл. 2 на законопроекта за извънредния бюджет, не са точно и детайлно указани. Би трябвало при разглеждането му в бюджетарната комисия да се конкретизират, да се детайлират както приходите, така и разходите, за да можем действително да изработим един реален извънреден бюджет.

Аз смятам, че не би трябвало за реализирането на един извънреден бюджет да се прибегва в неговата приходна част до сключването на много земи, особено в настоящето време. Ще трябва, когато гласуваме един извънреден бюджет за строителство, да се задоволим с редовните приходи на държавата, а не да прибегваме до извънредни приходи, каквито са заемите. От друга страна пък е вярно, че сключването на един заем, който би бил употребен изключително за строителни цели, е оправдано.

На трето място трябва да държим сметка и за обстоятелството, че утре мирът ще ни донесе вероятно и някакви други извънредни разходи, които ние ще трябва да бъдем готови да посрещнем. Затова ние ще трябва да държим в резерв известни доходи, за да можем да посрещнем тези разходи, които ще ни бъдат наложени.

Смятам, че всички ние тук, разбира се, и нашата парламентарна група, от името на която излизам да говоря по законопроекта, с готовност ще гласуваме предложението на законопроекта за извънреден бюджетен кредит за 1946 г., тъй като той се касае за строителни цели. Ние само препоръчваме, в бюджетарната комисия да се детайлират приходите и разходите пера на този бюджет, за да се добие един истински, реален извънреден бюджет. (Ръкоплесквания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и народни представители! Нямам намерение да ви отговарям с приповторение на данни, макар и общи, във връзка с предложението за извънреден бюджет за 1946 г. Искам само да дам една обща характеристика на този извънреден бюджет. А тази характеристика е интересна от две гледища. От една страна предложението на законопроекта за извънреден бюджет за 1946 г. предвижда средства не само за строителство, но и за ликвидация на разходи от военновременен характер. Както ви е известно, 4,800,000,000 лв. кръгло се предвижда за разходи от Военното министерство за тази и за минали години, и главно е за минали години. Така че остават кръгло 9,000,000,000 лв., които са средства за строителство.

Този извънреден бюджет, и в двете си посоки — за ликвидация на военновременните разходи и за строителство — е наложителен, необходим и съвсем не представлява никакво ненормално явление. Но за това по-късно.

Предложеният законопроект представлява интерес и от друга гледна точка. Предвидените в него суми за строителство са оскъдни, крайно оскъдни. И напълно прав е в това отношение народният представител Попиванов. Но той не е прав, като мисли, че може повече да се предвидят. Защо са оскъдни тези суми? Защото потребностите само за възстановяването превишават тези суми няколкократно. Изчислявано е, че само възстановяването на разрушените в София би ангажирали около 50,000,000,000 лв. А колко десетки милиарди лева трябва, за да се възстанови нашият морски флот, за да се възстановят нашите железници в онова състояние, което да задоволява горе-долу сегашното наше стопанско положение; колко още средства трябва, за да се възстановят шосетата, през които минаха колосални армии само преди няколко години и ги разориха; колко още десетки милиарди лева трябва, за да се навакса онова, което през десетилетия е пропуснато да бъде построено, за да задоволим най-наложителните стопански потребности в нашата страна? Тези 9,000,000,000 лв. на този фон бледнеят. Те са много малка сума.

Но като подчертавам оскъдността на тези средства, аз съм длъжен да подчертая и друга една съществена характеристика на този извънреден бюджет. Въпреки всичката си оскъдност, той представлява един знаменителен факт тъкмо в днешно време. Знаменителен е той преди всичко затова, защото при крайно трудните условия, в

които се намира нашата държава, при извънредно големите финансови затруднения, които преживява нашата страна след пораженията на войната и на фашистката стопанска и финансова политика, ние все пак още сега сме в състояние да отделим, макар и така оскъдни, средства за строителни цели.

Това са двете двойки характеристики, които аз смятах, че трябва да изтъкна пред вас относно представения ви извънреден бюджет. Той е знаменителен и поради задачите, които си поставя и които така сполучливо мнозина от изказалите се представители на парламентарни групи подчертаха. Тук са засегнати най-важните стопански строителни проблеми на момента, и именно на момента.

Искам с няколко думи да се спра и на това, което се каза от представителите на парламентарните групи, на които искам да изкажа моята най-сърдечна благодарност за хубавите думи, които те изказаха както по законопроекта, така и по моето участие в неговото представяне.

Преди всичко трябва да подчертая, че гласуването на извънредните бюджети не е ненормално явление, нито пък е едно нормално явление за ненормални времена. Извънредният бюджет — и научно, и практически — представлява една необходимост тогава, когато държавата си постави едни по-сериозни задачи за разрешаване в която и да е област на обществения живот. В един случай това могат да бъдат стопански строителни задачи, в друг случай — културно-строителни задачи, а в трети — както това е било често в нашата история, за жалост — военно-политически и военно-стратегически задачи, които са били разрешавани с извънредни бюджети.

Така или иначе, държавата често е поставена пред такива задачи, които тя не може да осъществи в късо време със средствата на своя редовен бюджет, и тогава тя трябва да намери извънредни приходни източници, извънредни средства, средства извън редовния си бюджет, ако иска да задоволи тези наболели потребности. Такъв е моментът и сега. Аз съм съгласен, че сегашното положение на нашата страна, на нашето стопанство, на нашите финанси може напълно основателно да се характеризира като ненормално и че поради тази своя ненормалност то вече може да наложи предвиждането на извънредни бюджети. Но искам да подчертая, че в случая ние имаме проявлението на този наш извънреден бюджет и по линията на напълно негово нормално, естествено изникване за задоволяване на извънредни, и то строителни, потребности.

Редното е, когато има такива извънредни задачи да се поставят пред една държава, тя да ги разрешава със средства от извънредни бюджети, а не да се мъчи с редовни приходи да разрешава тези задачи. И ако погледнем из Европа, па и вън от Европа сега, ние навсякъде ще намерим практиката на извънредни бюджети, в болшинството случаи прилагана само за да се осъществят най-непосредствените и най-болезнените последици от военното време.

Така стои въпросът с ненормалността и нормалността на извънредните бюджети.

Що се отнася до реалността на този бюджет, аз смятам, че няма никакво особено основание да се съмняваме в тази реалност. Но и тук ние работим, ние оперираме още с известни преценки. Никой не може днес да каже, какъв ще бъде размерът на постъпленията в повече през текущата бюджетна година — това ще се установи едва през м. януари — нито пък някой може отсега да прецени точно колко ще бъдат реализираните икономии, т. е. колко ще бъде в по-малко изразходвано, отколкото се е мислело, че трябва да бъде изразходвано.

Ние, като поставяме такива бюджети, каквито и да бъдат те, редовни или извънредни, винаги се стремим да стъпим, колкото се може по-здраво, на съществуващите вече факти. И сега ние имаме такива факти. Ние имаме вече изтекли шест месеца от текущата бюджетна година. Въз основа на постъпленията през тези месеци, въз основа на очерталата се вече перспектива в останалите шест месеца от годината ние се мъчим, колкото се може по-реално и по-предпазливо, разбира се, да преценим това, което още ще стане до края на годината.

Във всеки случай аз трябва да подчертая, че досегашната практика на Отечествения фронт е била доста предпазлива и е успявала да преценява фактите такива, каквито са, и да гради предвижданията си съобразно с очерталите се възможности. Аз нямам нищо против, разбира се, в комисията да се говори малко по-конкретно по тези въпроси и там да се дадат съответните обяснения.

Разбира се, при тези разяснения, които дадох, смятам, че е ясно, какво не може да има никаква опасност в това, че се гласува извънреден бюджет. При едно правилно разбиране и разясняване на неговата същност, на неговата необходимост, на неговото естество, аз смятам, че никакво смущение не може да се получи в стопанския живот, нито пък никакво компрометиране на редовния бюджет.

Някои от ораторите тук се изказаха в противоположен смисъл — че средствата са достатъчни за известните начинания, които се предвиждат в строителната програма на Отечествения фронт за тази година, а други се изказаха, че са малки. Трябва да се признае, че средствата, разбира се, са недостатъчни. Но трябва дебело да се подчертае, че не могат да се отпуснат повече средства за тази година. Тази година все още се намираме под едно много сериозно финансово напрежение във връзка с изживяването на военновременните разходи на нашата държава. Пък и обективни възможности за строежи в по-голям мащаб надали ще бъдат налице до края на тази година. Известно ви е, че е налице още известно разстройство на световния пазар; известно ви е, че е крупни производствени центрове се раздрусват от силни социални борби и се спира производството със седмици и месеци на най-важните, най-основните строителни материали, които ние внасяме от чужбина. По всичко изглежда, че тази година ние ще внесем например бетонно желязо в размер, който е много по-малък, отколкото е необходим; за да могат да бъдат извършени предвидените в нашия строителен план

обекти. Та и от тази гледна точка, че не са налице всички възможности за строеж, ние надали бихме могли да оползотворим разумно и целесъобразно и повече средства, ако ги имаме на разположение. Прочее, аз завършвам. Като искам да ви уверя в това, че извършеният бюджет за 1946 г., който ви е представен с предложени законопроект, е дело на едно здраво обсъждане, на едно основно проучване и че неговото реализиране ще даде не само нов гласък на нашето стопанство, но и ще създаде една крачка напред в онова строителство, което ние още догодина може би ще можем да разгърнем в много по-широк мащаб.

Така преценявайки този законопроект, аз смятам — както вече се изказаха всички представители на парламентарните групи — че този извършен бюджет ще стане дело и ще даде възможност да се покрийт онези разходи, които налага строителната програма на Отечествения фронт. А нека някои си приказват за това, че Отечественният фронт, властта народна била разточителствувала. Кога порано правителствата са имали средства да хвърлят в строежи при такива изключително трудни финансови условия на страната? Не, не разточителство, а голяма, съзнателна жертвотворност на българския народ дава възможност на правителството на Отечествения фронт да даде средства и за тези строителни мероприятия. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за извършен бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв., да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Подпредседателят Георги Трайков заема председателското място)

Председателстващ Георги Трайков: Минаваме към следната точка, четвърта, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за насърчение на строежите.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Ефрем Митев (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за насърчение на строежите

Г-да народни представители! Възстановяването на разрушените и полуразрушени от въздушни нападения сгради представлява една от първите следвоенни задачи. Крещящите нужди от сгради за живеене и за работа налагат да се открият възможности за ускоряване на възстановяването. Една такава възможност е насърчаването на собствениците да пристъпят сами към възстановяването на разрушените или полуразрушените им сгради със свои (собствени или ваети) средства. Предлаганият законопроект има именно тази цел.

За постигането на тази цел на първо място е необходимо да се продължат сроковете по чл. 14 от наредбата-закон за наемите и по чл. 15 от наредбата-закон за уреждане жилищния въпрос, като тия срокове, изтекли през 1945 г., се продължат до 1947 г. Налага се също да се поясни, че чл. 14 от наредбата-закон за наемите е приложим и за полуразрушените сгради, за да се оеднакви редакцията му с тази на чл. 15 от наредбата-закон за уреждане на жилищния въпрос, тъй като съществуващото сега различие не може да намери оправдание.

Гр. София, 16 май 1946 г.

Министър на правосъдието: Л. Коларов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за насърчение на строежите

Чл. 1. Разрушените от бомбардировките сгради и помещения, за възстановяването на които е необходимо да се изразходва сума, съставляваща поне 50% от стойността на помещението, ако са възстановени или бъдат възстановени до края на 1947 г., както и новопостроените такива през същото време, се освобождават от действието на наредбата-закон за наемите до края на 1950 г.

Наемът на сгради и помещения, полуразрушени от бомбардировките, за възстановяването на които е необходимо да се изразходва сума, по-малка от 50% от стойността на помещението, ако са възстановени или бъдат възстановени в срока, посочен в алинея първа, се определя по реда на закона за наемите, но към съответния наем се прибавя 7% от сумата, изразходвана за възстановяването.

Получените безвъзмездно помощи, както и лихвите до края на 1950 г., от плащането на които собственикът е освободен, не се вземат пред вид при определяне на разходваната сума.

За възстановените или новопостроените сгради и помещения по алинея 1 и 2 не може да се уговаря или получава наем по-голям от четворния размер на нормирания наем за подобни помещения.

Чл. 2. След извършването на строежа собственикът може да използва за свои жилищни нужди една стая в повече от нормите, установени в членове 2 и 3 от наредбата-закон за уреждане на жилищния въпрос.

Чл. 3. Незаетите от собственика помещения по чл. 1 трябва да бъдат отдадени под наем в месечен срок от завършването на строежа, респективно от последващите им освобождавания, иначе те остават на разположение на жилищния съд. В последния случай околийският съдия определя наема за помещението, като се ръководи от направените разходи за строежа. Определението на околийския съдия не подлежи на обжалване.

Чл. 4. Постановленията на чл. 1 се прилагат и за апартаменти или помещения в сгради с етажна собственост, които не са непосредствено засегнати от бомбардировките, но собствениците им са участвували във възстановяването на общите части на сградата, засегната от бомбардировките.

Чл. 5. Разходите за възстановяването или довършването на сградите се установяват от съответната общинска техническа власт (за София — от Строителната дирекция при Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата) въз основа заявление на собствениците. Към заявлението се прилага декларация от собственика, подписана от техническия ръководител на строежа, за вида и количеството на извършените строителни работи. Внасянето на неверни обстоятелства в нея лишава собственика от правото на съответното увеличение на наема.

Размерът на разходите за строежа, определен от техническата власт, не подлежи на обжалване.

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Христо Юруков.

Христо Юруков (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Биещото фашистко управление у нас — дворецовата камарила, начело с цар Борис, правеше всичко, за да бъде на услугите на германската агресия. Едно от най-престъпните негови решения бе да се обяви война на Североамериканските щати и Англия. Не знам доколко настоятелно това се е искало от господарите — германците, но едно е неоспоримо, че верните агенти на Хитлер в политиката си да му угодишат, да му се харесат, винаги са се престаравали, без да държат каквато и да е сметка за интересите и достоинството на държавата ни и на нашия свободолюбив героичен народ.

Една от последните на така обявената война са и жестоките бомбардировки над страната, и главно над столицата, големите човешки жертви и разрушения. Само в София например над 6 хиляди постройки са напълно унищожени или значително засегнати и загубата се изчислява на около 24 милиарда лева, без да влизат в сметката инвентарът, машините, стоките и т. н.

Като се има пред вид увеличението на населението на столицата — то достига вече около 700 хиляди души — веднага ще разберем колко остър е станал жилищният въпрос. Естествено е, че естественофронтската власт да прави всичко, което е възможно, за по-скорошното разрешение на тази криза. Наистина не е достатъчна за това само добрата воля. Нужно е да са налице необходимите материали за строежите. И тук ще се срещнат доста затруднения. Но и в тази посока, вярваме, се външи потребното. Търговските договори, които сме сключили и които ще сключим в бъдеще, и главно тези със Съветския съюз, ще подпомогнат решително да се справим с задачата.

Една сериозна мярка за ускоряване процеса на възстановяването ние виждаме във внесенния от г-на министъра на правосъдието законопроект за насърчение на строежите. Основната идея в него е да се насърчат пострадалите собственици сами да потърсят средства и начини да поправят разрушените си сгради, като им се дадат известни привилегии при използването на възстановения имот. Някой, смятам, не може да направи възражение на една такава политика, и нашата парламентарна група възприема по начало този законопроект и ще го гласува. Съществено обаче е да се установят конкретно граници, докдето може да се стигне в тази политика: на насърчение, т. е. да се прецени внимателно, точно, какви и колко минимум привилегии е необходимо да се дадат на собствениците-възстановители на сградите, за да се осигури напълно ефектът, който целим да се постигне. Всяко излишно, шедро дадено в повече право наистина ще бъде добре дошло за поменатите собственици, но ще се отрази зле върху наемателите, в грамалната си част средни и бедни работнически и чиновнически съществувания.

Така, конкретно, първо, ние смятаме, че увеличението на жилищния наем, което се прави с чл. 1 от законопроекта, в размер 7% от изразходваната сума за възстановяването, е достатъчно и то трябва да важи за всички случаи — и когато изразходваната сума е под 50% от стойността на имота, и когато тази сума е над 50%. Защо трябва да се прави разлика и да се дава правото на свободен наем за случая, когато разходите са над 50%? Тия, които са похарчили по-големи суми, без друго ще могат да отдават възстановените си имоти със съответно по-висок наем. Искам да изтъкна и неудобството, което би се създавало, ако се прокрая сегашното положение, предвидено в чл. 1, алинея първа. Ще съществува винаги желанието, което от своя страна пак ще порожи хитруването, измамата да се покачи по някакъв начин направеният разход в размер например 40, 45, 49 на 50%, за да се използва по-благоприятният режим за наемите.

Второ, в чл. 3 на законопроекта се казва: „Незаетите от собственика помещения по чл. 1 трябва да бъдат отдадени под наем в месечен срок от завършването на строежа, респ. от последващите им освобождавания, иначе те остават на разположение на жилищния съд“ и т. н.

Какво ще произлезе от това? От практика знаем, че мнозина, за да не кажа почти всички, собственици на помещения, които се отдават под наем, са наклонни да търсят начини да получат по-висок наем от този, който законът им предлага. Ако приемем постановлението на чл. 3 така, както се предлага, ние ще насърчим, ще дадем премия на хитруването, на заобикалянето на закона. Собствениците на възстановените сгради ще търсят в този едномесечен срок за наематели само тия, които ще могат да им дадат по някакъв начин повече, а такива хора, знаем, има. Те могат да платят наем двойно, тройно, па и повече. Те могат да предлагат предвидено едно извънредно еднократно възнаграждение от по 20, 30, 50, 100 и повече хиляди лева. Те са в състояние при това и да предплащат по 6 месеца, една година, две години и т. н. За тях ли ще насърчаваме възстановяването на строежите? Не бива по никакъв начин да допуснем това. Ако Отечественният фронт, ако правителството и Народното събрание са се загрижили и предприемат мерки

за по-бързо разрешение на жилищния въпрос, необходимо ли е да се казва, че това те го правят преди всичко за посрещане нуждите на трудещите се бедни и средни слоеве? А точно тия слоеве ще бъдат отбягвани от собствениците-наематели, ако се даде на последните правото в течение на цял един месец да отдават те лично под наем възстановените си имоти. От самото начало, още след възстановяването, сградата трябва да бъде оставена на разположение на жилищния съд.

Г-жи и г-да народни представители! Увеличението на годишния наем със 7% от направения разход, както и правото на собствениците-възстановители да използват за себе си в повече една стая, са, смятам, достатъчно насърчителни привилегии, чрез които ще са осигурят резултатите, преследвани от закона, който ще гласуваме. Това, което чл. 3 обаче дава като право на наемодателите — те лично да отдават под наем сградите си — е опасна вратичка за извършване на заобикаляне, нарушение на предвидените норми, т. е. фактически това положение ще направи закона социално вреден.

Заявявам наково, от името на парламентарната група на Радикалната партия, че ще гласуваме по начало предложения на законопроект, но държим да се вземат под внимание в комисията бележките, които направих, като се извършат съответните изменения. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Димитър Вучков.

Димитър Вучков (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Вследствие събитията, които се развиха както в нашата страна, така и във всяка от нея от 1939 г. насам, целият икономически живот спря своето развитие. В същото положение изпаднаха строежите на жилищни помещения, на работилници, търговски и индустриални постройки. Оттогава и до днес те са в пълен застой. Това се обяснява на първо място с факта, че почти цялата здрава работна ръка беше отвлечена от обикновените и ежедневни занятия. Много работници бяха мобилизирани и изпратени в окупационни корпуси за окупирани на части от територията на нашите съседи и по този начин по-голямата част от нашия народ бе обрната на една колективна консумативна маса, откъсната от нейното творческо приращение: селяните от техните земеделски стопанства, работниците и занаятчиите — от работилниците, търговците — от техните магазини и индустриалците — от предприятията им. На второ място това, което се произвеждаше, макар и в малко количество, се поглъщаше от тевтонските орди на Хитлера и по този начин народното ни стопанство беше немилостиво и жестоко ограбено и разорено. На всичко това отгоре дойдоха и бомбените нападения над нашите градове и села, с което още повече се затрудни икономическото състояние на народа ни.

При това обременено положение ни се наложи да волим и отечествената война, плодовете от която ще почувствуваме малко по-късно — при сключване на мира.

Всичко това стана причина да се намалят както необходимите средства за живеене, така също и разполагаемите материали за строеж и развитие на икономиката на народа ни.

Но въпреки всичко това живеем в епоха, когато всеки от нас като отделна единица и народът ни като цяло трябва да напредне, всичкият си творчески усилия във всичките области на своя живот, за да може да прояви своя технически гений.

Независимо от това възстановяването на разрушените и полуразрушени от въздушните нападения сгради представлява една от първите следвоенни задачи. Големите нужди от сгради за живеене и за работа налагат да се открият възможности за ускоряване на възстановяването. Една такава възможност е насърчаването на собствениците да пристъпят сами към възстановяването на разрушените или полуразрушените им сгради със свои собствени или заемни средства.

Но за това само с личните усилия на отделната личност, на и на народа, без помощта на държавата по законодателен ред и на отделните банкови и стопански институти, нищо по-съществено не би могло да се постигне.

Предлаганият законопроект има именно тая цел. За постигане на тая цел необходимо е да се продължат сроковете по чл. 14 от наредбата-закон за наемите и по чл. 15 от наредбата-закон за уреждане жилищния въпрос, като тия срокове, изтекли през 1945 г., се продължат до края на 1947 г.

Налага се също така да се поясни, че чл. 14 от наредбата-закон за наемите е приложим и за полуразрушените сгради, за да се оеднакви редакцията му с тази на чл. 15 от наредбата-закон за уреждане на жилищния въпрос.

Но необходимо е държавата при намесата си за урегулиране и подпомагане всичките слоеве на нашия народ да бъде колкото щедрата, толкова и внимателна, за да не се получат обратни резултати на желаните такива от тези, които са определени да извикат масите на строеж, на нов икономичен живот и по-голям просперитет. Така трябва да се постъпва, за да може не само да се влезат в руслото на строежа частните капитали, но привилегиите на така из-

виканите капитали да бъдат умерени, за да не се направи стопанският живот на народа, на широките народни маси, невъзможен.

Така, увеличението на наемните цени на новопостроените сгради или на разрушените до 50% и по-малко от бомбардировките сгради и помещения трябва да бъде в съгласие с равновесието между изживяното и предвиденото като привилегия, то трябва да бъде в такава хармония, щото нито един да бъдат много облагодетелствувани, нито пък други да бъдат ошетени и поставени в положение да не могат да получават своя естествен минимум.

Г-жи и г-да народни представители! По наше мнение, наемните цени на сградите и помещенията, възирани в чл. 1, алинея четвърта, от закона за насърчение на строежите, не трябва да бъдат повече от два пъти от тия, които понастоящем се плащат. Макар че законопроектът предвижда четири пъти, смятам, че е достатъчно само два пъти увеличение, защото ние трябва с всички мероприятия да догонваме нормализиране на живота, а не неговото поскъпване и досаждане широките народни маси до изнемогване и стопански крах. Щастieto на масите е и наше щастие. Ние можем да изградим по-добро общество само на основите на повече социална правда и повече човечност. Само така благата ще се разпределят по-справедливо между разните обществени класи и ще имаме едно по-пълно задоволяване на широките народни слоеве.

Независимо от горното законодателят трябва при даване разните привилегии в такива случаи да бъде внимателен, строг, но справедлив. По тоя начин ние ще можем наистина да превърнем нашата страна в остров на повече щастие и повече радост.

Това е по наше мнение повелителният дълг на всички ни и всички ще трябва да се заемем с пълно себеотрицание за осъществяване на тези пожелания.

След всичко до тук казано заявявам, че парламентарната група на Българския земеделски народен съюз ще гласува по принцип предложението законопроект, като си запазва правото в комисията да поиска да се внесат поправки с оглед казаните по-горе мисли и пожелания за достигане по-голяма справедливост и човечност. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема на първо четене законопроекта за насърчение на строежите, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред е изчерпан. Моля г-да народните представители да се съгласят да вдигнем заседанието за утре, 15 часа, със следния дневен ред:

1. Одобрение на предложението за одобрение 20. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 май 1946 г., протокол № 56 — относно разрешаването на Държавния земеделски опитен институт в гр. Пловдив да извършва работата си на началото на самоназдравяването.

Първо четене на законопроектите:

2. За приемане дарението на Годечкото селско общинско управление.

3. За безвъзмездно отстъпване от държавата на община Любен Каравелово, Варненско, недвижим имот, находящ се в землището на с. Крумово, Варненско.

4. За уреждане имуществено-правните последици от обезсилването на законите и административните разпоредения, отнасящи се до продажбата на бивши държавни имоти в окупирани през 1941 г. територии.

5. За организиране на статистиката.

Второ четене на законопроектите:

6. За допълнение наредбата-закон за отпускане заеми на мимно акционерно дружество „Родопски метал“, София, от Банка „Български кредит“ под гаранция на държавата.

7. За лишаване от помощ на лица, членували във взаимнострахователната и спомогателна каса при Министерството на вътрешните работи и в застрахователната и спомогателна каса при Съюза на общинските служители.

8. За подпомагане и финансиране възстановяването на столицата.

9. За амнистия.

10. За компетентността и глобите по закона за народното здраве.

11. За заемане на допълнителна работа от санитарните лица.

12. За изменение, допълнение и отменяване на някои членове от закона за народното здраве.

13. За допълнение на наредбата-закон за функционирането на пострадалите от въздушните нападения аптеки.

14. За допълнение на закона за временната задължителна служба на санитарните лица.

15. За борба с венерическите болести.

16. За кооперативно изграждане на болнични заведения.

17. За извършване бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.

18. За насърчение строежите.

Който приема този дневен ред, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието е закрито.

(Закрито в 18 ч. и 15 м.)

Подпредседатели: { Д-Р ПЕНЧО КОСТУРКОВ
ГЕОРГИ ТРАЙКОВ

Секретари: { ТРИФОН ТРИФОНОВ
ЕФРЕМ МИТЕВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ